2025000 05

OPENBAAR MINISTERIE

College van procureurs-generaal
Voorzitter

Postbus 20305, 2500 EH Den Haag

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
T +31 88 699 11 00
www.om.nl

Tweede Kamer
t.a.v Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum 14 november 2025
Onderdeel Stafbureau College
Ons kenmerk PaG/Stafbureau/20018
Contactpersoon [redacted]
E-mail [redacted]
Onderwerp Verzoek tot gesprek over bescherming van de democratische rechtsstaat

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden.

Geachte heer Wijers en heer Buma,

Bij het versterken van het maatschappelijk vertrouwen in de overheid en de strafrechtelijke instituties die daarvan onderdeel uitmaken, is nodig dat met hernieuwde aandacht wordt gekeken naar de mogelijkheden en ook onmogelijkheden van het strafrecht.

Afgelopen jaren is door het OM hard gewerkt – in totaal nam het OM in 2024 zo'n ruim 350.000 strafzaken in behandeling. Maar er blijven ook nog steeds te veel strafzaken op de plank liggen en de behandeling van strafzaken duurt regelmatig te lang. Achter elke niet opgepakte of geseponeerde strafzaak gaan slachtoffers schuil van wie het vertrouwen in de rechtsstaat op de proef wordt gesteld. Hoewel de pijn daarvan allereerst door de burger wordt gevoeld, laten dergelijke ongewenste uitkomsten het OM niet koud. Het is daarom van belang de prestaties in de strafrechtketen te verbeteren en gezamenlijk in te zetten op het verbeteren en versterken van de juridische en organisatorische basis van het werk.

Het strafrecht heeft verschillende functies. In de klassieke (liberale) benadering staat de rechtsbescherming van de burger tegen de overheid centraal. Vanuit beleidsinstrumenteel oogpunt is het strafrecht een overheidsinstrument om de burger meer veiligheid tegen criminaliteit te bieden. Het laatste perspectief is steeds zwaarder gaan wegen.
De verwachtingen van en de teleurstellingen in het strafrecht hangen samen met het vertrouwen in de overheid. Recent hebben zowel de Algemene Rekenkamer

als de Nationale Ombudsman aandacht gevraagd voor de effectiviteit van de toegenomen overheidsverwachtingen. In het politieke discours is de opdracht aan de overheid om vertrouwen terug te winnen onomstreden waarbij de vanzelfsprekende vraag is of dit kan.

Het strafrecht, de strafrechtketen en het OM als onderdeel van de magistratuur staan voor de onmogelijke taak om alle schendingen van strafrechtelijke normen te sanctioneren. In het strafrecht wordt door middel van het opsporen, vervolgen, berechten en executeren van individuele strafzaken een collectief rechtvaardigheidsbelang gediend, waarbij in de praktijk vele strafbare feiten toch geen opvolging kunnen krijgen. Het benodigde maatschappelijk begrip daarvoor bestaat zolang een basisniveau van strafrechtelijke handhaving aanwezig is en ervaren wordt. Dat staat echter onder druk en de strafrechtketen staat voor de opgave dit basisniveau te garanderen. Vragen waar het OM voor staat zijn hoe het in de overvloed aan strafbare feiten de aandacht voor klassiekere vormen van criminaliteit verandert naar meer inzet op nieuwe vormen daarvan.

De internationale veiligheidssituaties en huidige geopolitieke ontwikkelingen zijn daarnaast ook van grote invloed op het werk van het OM. Het OM werkt aan verschillende plannen om voorbereid te zijn op en weerbaar te zijn tegen militaire en hybride dreigingen. En daarbij te waarborgen dat het OM goed zijn kerntaak, namelijk de strafrechtelijk handhaving van de rechtsorde, kan blijven uitvoeren. Dit betekent dat de organisaties binnen de strafrechtketen voorbereid moeten zijn op en weerbaar moeten zijn tegen militaire, hybride en anti-rechtstatelijke dreigingen. Dit vraagt om een brede investering in weerbaarheid van de rechtsstatelijke instituties in onder meer kennis, capaciteit, materieel, informatievoorziening en wetgeving. Graag maak ik met u een afspraak om dit nader toe te lichten.

Ik wens u succes met de formatie en het komen tot een breed gedragen regeerakkoord.

In afwachting van uw reactie,
Hoogachtend,

Het College van procureurs-generaal,

M. Otte